~~[illegible]~~ శ్రీమతే రామానుజాయ నమః
శ్రీ లక్ష్మై నమః । శ్రీధరాయ నమః

సత్యభామావిలాసము. హరికథా ప్రారంభము

శా॥ శ్రీభూమి తనూభవా హృదయరాజీవ ద్విరేఫంబునై
శ్రీశైవాంత ముని ప్రపన్న హృదయ కాళ్వ ధ్వాంధకార ప్రహా
రామస్వామి సమీరనందన ధనాగారంబునై యొప్పు శ్రీ
రామబ్రహ్మము మా నిధానమిడు సారస్వర సంపత్తులన్ ॥1॥

శా॥ ఆరోగ్యంబు సమస్త సంపదలు దీర్ఘాయుష్యమున్ కీర్తియున్
దారాత్మప్రభృత్యాది సౌఖ్యములు భుక్తిన్ ముక్తి కాంక్షార్థి వి
స్తారానుగ్రహమొప్ప లోకముల ప్రాంచేలుచున్న [illegible]
తారారామ [illegible] ॥2॥

మ॥ తన మాయామహిమాత్మనంబున సమస్త ప్రాణి సంఘంబులన్
మనుగం జేసెడు దేవదేవు [illegible]
వనసౌందర్య [illegible] రాగముల [illegible]
[illegible] సత్యభామ [illegible] దయా పూర్ణుల్ ॥3॥

వ॥ అని యిష్ట దేవతా ప్రార్థన పూర్వకముగా నాయొనర్చుచున్న సత్యభామా విలాసంబునకుం గథాక్రమంబెట్టిదనిన ముఖ్యభాగవతంబు వక్కాణింపుచున్న శుకయోగీంద్రుని గాంచి పరీక్షన్నరేంద్రుం డిట్లనియె 4

సీ॥ జాళువా పసిడి [illegible] (గ్రాలు) [illegible] రాత్రియే [illegible] కంటె
మించు తీవల [illegible] కంటె
నమరజనులనైన నవలింప నేర్చిన మిత్రవిందాది భామినులకంటె
జీవకర [illegible] కంటె
సత్యభామ నధిక సంతోషము [illegible] దరించెనని [illegible]
[illegible] మానవ [illegible]
నాకు 5

సత్యభామా విలాసము

~~[illegible]~~

సమాచారాంశము. చతురస్రజాతి

ధరణిలో వర్ణించబడ గాథా తిమిము లు (గ సత్యభామ కథ
ధరణిలో సా వివరించెద (గ దాతిమి మాల (గ సత్యభామా కథ గ
ధరగ సరసి భామా ఘు (డు మధుర లోన సంచరింపుచును విశ్వ కర్త చేనాక
పురి నిర్మింపించెను ద్వారకయన (.) చర (గు నేడ పచ్చిమాబ్ధి లో పలాగ
రగ నిండి నక్రు పవంక తూ జీవి పెనుపు ంద రికె నయ సుంద ప్పుర ియం
దుండె మరాత్ములు (జెండె యొతె దాఖండలపై భవవిల సిల్లు చు॥

ధరణిగ 6

వగదేవడి పుంద్ర సచల్ల పానె పేరపాలింపుచుండె యట్టు ద్వారక (బాలిం
పుచుండు తరి నిద్ధ వు విదయాలాభ మహిమించి సదా ప్రాణుం
డు సుధర్మయను సభా భవనంబును ధనదుండు నిధి నవకం బును (గా
నుకగా సమర్పించిరి తత్పుర జనులు మహా ధర్మిష్ఠులై నిరుపమా
నభోగంబులందుచుండిరా సమయంబున సత్రాజిత్తను రాజేం
ద్రునకు గుణవతియను భార్యయందు 27

తేటగీ

కలుగవేని శుభలగ్నంబున నొక కన్యమణి జనియించెన్
చెలియను తద్వంశంబుని దయ బ్బు విభు (డ దసంతోషించెన్
త్రిదు పరి నబ్బాతి కామణికి సత్యభామయను పేరుంచి
ముదము తో బ్రాహ్మణులకును వస్త్రములు దానము (గావించిరి
వగదినదిన ప్రవర్ధమాన యగు నక్కన్యామణి నై దవ యేట సమవయస్కుల
గు బాలికలను జత (గూర్చి పాఠశాలకుం బనిచి నేరందుమూడు సంవ
త్సరంబులలోనే మంత్ర శాస్త్ర పారంగతయై యుపాధ్యాయుని (బూ
జించి విద్యాభ్యాసంగంబు (జాలించి మందిరంబునను ండుచు నానా
విధ రత్నభూషణంబులంగై సేసి పుష్పమంజరి యను చెలికత్తెలు

నియ 29

~~[illegible]~~

~~[illegible]~~

తోడి రాగము - ఆదితాళము

పరిణయకాలము ప్రాప్తించెను పోగు పరిగ యరులు కురులు
~~[illegible]~~ తామరలజ్జలు పూసరులు భుజములల గిరులురో
జములు సరసినాభికంధరము దరము తను తరము దరము సంబరమున
డుమ చెంది రమ ధరము సింధురమున నడలు గాంచరం గుచుండు ననర
యని ట్టి సుందరుండు భామలో దారకు నేఖళిగ పరిగ పలుకులు చి
లుకలు వకులు ఛాత్నలు చెక్కలు దర్పణములు పలు చాలవము త్రియ
ములు కన్నెలు కల్పవల్లు వాసముడ వెన్నెల పిక్కలు మాసళులు గళనిస్వ
నముల కోకిల మొలు వెలయు చుండు నత్తులు వసలు వకతి వలజే
సెడు వేళలంగల తెలి విమలంగ సాక్షి కుతల నిలువ దం ద్రుపా
చెలువ మునకుం దగు చాపు నెచట లలి విలిపె నాము ందు నివివి
షించె నావెంకటాబ్బ సేవిన జలజాక్షుండెట్టులం బాలించు
నా॥ ప॥ 1

సీగ కడు జవ్వనము పోయనము గల్లు చానకు మిగుల మరు పియా మగడువచ్చు
వరయు రుంధతి తోడ సరియైన సాధ్విరొంబ్బు బలపా మరుండైన భర్తదారకుం
బలుకు వెలందితోం బ్రుతియైన విమ్మిక్ర త్నంత బాలిశుండైన కాంతుండబ్బు
నీరెండ సెపంగ నెరని సుకుమారి కతుల కర్కశుండై నపతిల భించు
సరసిజాసను సృష్టిలో సహజముగ చూ వెలయు నరతి విపరీత ఫలము
గారి నట్టుగా మండెనెదగిన ట్టివరుని బాండుటకు పాయె మద్ది
తెలిపా వృపుంబోడి 2 ॥

సీగ కసు సైగ మెలంగెడు కాంతుండబ్బినంగదా వెలందు కకొమ్మల న్నయుసుందరుం
దరిరు విల్లు నింబోలు ధవుండు గల్గినగదా కలికి చక్కదనంబు ఫలము గాంచు
కనకాభ్రుగఱ్ఱుండౌరమణుండబ్బినగదా కమలాక్షిరామ సౌఖ్యంబు గాంచు
ధోర జ్ఞుండైన నాథుండులభించినగదా పొలంతు కమిస్కనా పురము నడచు
గా నియట్టి మేలు గలుకం యుస్నాచోం చిరీలలచుంధు వారకము ల
తనినని మువేలనగల పొగ నెల చిటి తెల్లవే వధుటి తతికి 2/2
తావార
సుదతి నాకటు వంటి మగం డెట్టొ లల భించు ననెంగన్
పాదలిన సంతోషంబున ననె చెలి బారుననత్యా విసంగన్ 2/3

[redacted] సత్యభామావిలాసము

శ్రీరాగము. ఆదితాళము

పురుషోత్తముఁడు నన్నడుగ మన పురమున నీకుఁ దగిన సఖ్య
దయేశుఁడుగ పురుగ నిరుపమాన సుందరుఁడు సువర్ణాంబరుఁడు
మానినీస్మరుఁడు సుదర్శనధరుఁడు రాతిసంహారుఁడు యజ్ఞవం
దితుఁడై వెలయుచుఁ గనుగ భామా సమానవరవాసవదనుఁ
డుదయాసమున్నుఁడు విలాసవంతుఁడెలగా నిమానస్వవేక
టా ఖ్యానేలు రమాసఖుండు యెంతో సమర్థుఁడై గపురుగ 14
సిగకలాస్వరాగుణము వెక్కడున్నవో యన్న శ్రీకృష్ణవందవేడ్కుం వలయు
సౌందర్యమునకు భాస్వత్స్వరూపమవఁదన్న చందకు మారుండనంగ వలయు
ఐశ్వర్యమునను సదా ధారుఁడైవఁదన్న రుక్మిణీపతినిఁ జేరుకొనవలయు
ధీరత్వమునను దివ్యతేయుండై వెండన్న యమునంశ జుండు సమ్మానఁ గవలయు
భూరికాంతినిఁ ప్రాభవంబునకు నిలయమై మెచ్చఁదగు దేవకీసూనుని
న్నవలయు। సుదతి నీ వన్న వాక్యానిఁ జూచితివి। మాడే గమనేయ
వలయునే నాడువైన గ 15

తోహార

1 అట్టి మహాత్మునిఁ ద్వినాధ్యమును నతిమాయనే [redacted] నాశించి
గట్టిగఁ బట్టి నెచ్చెలి మంత్రియనఁ గాంతతోడ మెలఁగెంచి 16
తెగడా నథక్షంబులను మసౌందర్యమునకు। సమధికైశ్వర్యమును రాభిజాత్య
మునకుఁ। గట్టువ దడమ్మాకృష్ణుఁడాంతభక్తి। నలుపునా రకధనుడై
సంచరించుగ 17
నీగమదిరెడు దేవులుఁ గనిగౌ పాలరామిని, జనస ముదాయాభిజాత్యమెంతే
ములయుజంబిప్పిరామసుఖంబు వెల్లభార్యునకు స్మరు బ్బాసురూపమెంత
ముర్వైరికంటె మునే ముందు జన్మించిన రాధికాంతా నవరమన్నామెంత
మారదేశంబునం దుజనించిన ట్టిభ, స్వకతన యా పరిచయమదెంత।
భక్తి చేతఁ గాదే పవారలందరూ। తాఁ గూడి భోగ సౌఖ్యములను।
[redacted]। జెందినారు [redacted] మారిసవృన్నైయునారు
గాన హరిఁ దలంపు చాన నివ్వే 18

సీ|| అనిపలికియుంచిన సత్యభామ విస్మయంబందియదిమొదలు మజ్జన భోజన
శయనాసనాది వారకృత్యములయందును చిత్తగించి శ్రీకృష్ణ సన్నిధానంబున
జ్ఞానయోగాని నిరంతరము ధ్యానించి వీరవర సలజ్జావిలాసవిడితయ్యేను
శించి యొక్క దినంబున నొక ప్రాయుఁదలంచి ౧౯
సీ గనిప్రభావంబెల్ల సుప్రసిద్ధంబుగా వలఁదియుక్తిచెప్పవిన్నవాన
నాకుంటిగినప్రాణనాథుండవీర, కారు బహిరవిన మిన్నయు నన్నవాన
గౌరవంబున నాయగము నఁజాతుర్య విస్తారంబున ముని మాఁదిగి నవాన
భవదీయ దర్శన ప్రాప్తియె మ్రుల గల్గు నని యమాత్మకము నల్లా ఘ హానఁ
నానఁ గనికరించి కడుప నెసరు దించి, తర్మము ద్దిగి నామతంత్రిప దిగి
మాత్రఁ బెంకిఁ జేసినా మే మెుగిల్లను వాసి, వలుసు నకుఁ జాలక నకచెలగ
ఓగము టియు నీనికే విషయంబులు విశించి భాషాశై పుణ్యంబు గలవారంనం
బునకెచ్చి పనిచిననమ్మరా శరామ్యంబుచని శ్రీకృష్ణుండిరాంతంబున నుం
డుననుయంచరిసిను భూలోకనందిత్రుపనజ్జ గన్నామంచు దానంగ్గై కొని
పతించి యానందించి చక్రాంగంబు తానిమ్మనియెద ౨౧
ఆనంతభైరవి ఆదితాళము..
ఏమిసుస్తమా - చారము గ మరాళమా గయమా గకోమలాంగి సత్య
భామ నిరంతరము, నామాఁదనింత టెప్రము గలదా యని గయ మా గరిమ
తోనిమఁబెంచెనా, నాపై మోహాభరము నఁజింతించెనా | మరుతూపు
సరి మాటు విరిబోడి యశ్ (?) నియాసుం, ఏరిమా వర్తనంబిది వరకే విన్నవా
వా నగనిమా గ పరితాపముం వకుమా, యనిన ముదార నానికెఁ జెంపుమా
ధరలోపంకటవాసవరమంజుసైనన్నవర పియుల్లులైనఁ బెంచినా దిదనని
పల్కు గమిమా ౨౨
సీ గనసత్యభామా విలాసములు చూచిన వేళ, సద్గంధ వర్ణ నానత్తిమాని
తరుణీ తనూసుగంధంబు [redacted] స్వలితకెంచెగ జందనప్రముఖ్యప్రసంగము
తరలాక్షి సౌందర్యగరిమ గోచరమైనఁ గమ్మపదార్థ సంగతిఁ దొలంగె
రామా వచనోపయోగ ఫలమును ఓంగని పంచ్ర బూని కుల్పము లపహాసముద
బాలిసతము నాత్రా జిత్రాస్వన నుంచి, యుత్తరమా రయుస్తన్నసాబెట్టి
యుత్తరంబుగాంచుటచే వినోదంబు [redacted] మృగాక్షి సంతోషమానా
డు పొందినాడ గ ౨౩

సత్యభామావిలాసము

తోవాళ

సమయమిట్లు మహామునీశ్వరులు జరిగినంతయు తరువాతన
కమలాక్షుని ప్రార్థించి దనను మన్నింపుమనియు సఖి తోడ తన
నావిభుడు పంచినట్లుగ వచియించెను నట్లు నదిలో శ్రీకృష్ణుని తోడ్కొని
బావనము సునాసిక త్వర సినుగుబంపు మనిగ దను లోలక 24

వ॥ అనిన జనార్దనుండు మన్ననగమలంబు విని సింహాసనస్థ శ్రీమునుబంబు
లి సేయించి యిచ్చిన మాననీయ సంబు దానిం గాంచిన సత్యభామాకాసం
బి యుల్లసిల్లె 25

సీ॥ నవోత్తమ వనితయుగాం తాకి జోష్టిగ సంగతమువ విడనాడి చదివి వాడు
భవదయస్రీత్రి సౌభాగ్య సౌందర్య విలాసముల వినిమితి సేసినాడు
కాలదశాంశంబు ర్సులు కానిన వాంఛిత మబ్బ జింతించుచు వలదని చెప్పినాడు
నరసురాసురులు విఘ్నములాచరించిన దీవించినిమగ్బాండ్ర గోరినాడు
వాసుదేవుండు నావని వాంఛలెల్ల సఫలమయ్యెడు కాలంబు సంఘటించె
త్వరపడి సంబ్రాక్షుమనుకనే తరుణామైన దుక్త శ్రీ సత్యభామకాంతాలలా

మ॥ 26

వ॥ మరినాళదత్తంబైన శ్రీముఖంబు గొని పాత్రాజ్ఞిత్తి ప్రతియించు సన్ను
డు గోచరించిన తాత్పర్యంబెట్టిదనిన 27

మ॥ వనితానిప్పుడయు బాంధవము వే వాంఛించియాచించి తా
పినవేళ గననుగాన్న వా దమతిదీ శీలంబును సౌభాగ్యయశో
వనసౌందర్య విలాసముల మనసు దృఢంబున నెమకించి
వినియుంటిననను బెండ్లియాడుటకు నువ్వెళ్లు రమ్మంటిం జుమీ

28

సీ॥ నాసాశన పరిరంభసౌఖ్యమబ్బిన దాన బావయుక్తియములా తిపసులబోవ
తరుణీత్వమేంచు [illegible] సౌందర్యంబు గనుదానకై గన్నవేదముత్తైపురుల
దనక
భామనికుచయుగ స్పర్శమందిన దానక్షాడుప్రదేశము శాంతి లేక
నారత్నదర రపానంబానిచ్చిన దానర రహిన మరందపాళము నేర జనక
బాధపడుచున్న వాడ దాభావమును నకు దగిన చందానన ప్రేమాద్భవము
మైత్రి జేసిరించి పంచిన నీవు పలికించు గాధలించి వాంఛిత మొప్పజేయుంచి

యానీ॥ 29

మాలిక

మ॥ కనకాంబరావర్తము ల్గాలిన దివ్య దీప్తులత్యంతము ల్వెల్లువవన్
వనమాల ల్వేలాడి క్రమ్మంచిన సుగంధంగళి గ్రాచించిన్
వనజాతాననుఁడా తమాంతమును ఖంజించెల్లఁ శోభించిన్
నిను చెంతన్ దొడసమ్మెమా మధురవా శ్రీ సత్యభామా మనోహరా ॥ 30

వ॥ ఇట్టి తాదృశంబుగల భక్తిమెయి మంచు పఠించి యానందపరవశుండ్రంచునడో
లాడుచు కేళినాలించినంబా నృత్యముంచ నంబు గ్రావించె సన్నాలనస్త్రీ శరీరం
బు పులకింపనిట్లనియె ॥ 31

శ్రీరాగము . ఆదితాళము

రాజసూయ జన్మము. తలపోసి చూడఁగాంగ రాజసూయయా
జనార్జిత పుణ్యఫలము ప్రాణా జనార్జిత పరిఫలంబో శ్రీ జానికి
నాపైదయ గలుగు భూయోజింపరాని విస్మయము మొయ్యను గదా జగ
చక్రంద సద్భక్తవిలుని ధిక్కరించు వారి ద్రుక్కంజేరితలుక్క నటనాని
లనావన్నాక్క ము ద్దు వట్టు భాగ్యము. దిక్కునింకఁ జెక్క వలె టొకి గ
రాజగదేనక్క దవేంకటదాసునెలు శ్రీనివాసుఁ డెక్కడ జాబులా
యుఁగాని నిన్నుఁ గైకొందు ననుచు సన్నానపు తోఁగంబురం పెనంత.
తోగ రాజసూయ ॥ 32

వ॥ ఈ సమాచారంబిట్లులుండంగా నిదినంబులకు సత్యభామారా
జనందను సత్రాజిత్తునవరుండు సూర్యదేవారాధించి తదియప్రసాదం
బుచే శమంతకమణిం బ్రాపించి ద్వారవతికిఁ దెచ్చుచుండ రత్న
కాంతి వీక్షించి భయభ్రాంత స్వాంతులై పౌరజనంబులు శ్రీకృష్ణ
నిసన్నిధానంబున కుంజని యున్నది ॥ 33

శంకరాభరణము, రూపకతాళము.

ఏమి విస్మయంబు గాను మిలమాండి తెలుఁగ నిమిగ
వారవాటవాలింపు పృథ్వీ మనోజనింగి సుంది, భీమంకరము సు
తేజము భూమికి దిగి వచ్చుచున్నగదమీగ. వారుఁ డో వాడో వా
తేశ్వరుఁడో లయకాల దివాకరుఁడో మండెడు వైశ్వానరుఁడో విది
దాల్లు పురందరుఁడో డి ని ధరణి మీఁద బురుడు లేని మార
వెలుప్పుఁ గన నీమి గ

సత్యభామావిలాసము

విన్నవిధిగా ధరూరమును విన్నవిధిగా పుష్పహారము, మున్నెఱుఁగనివారితా
పము నావెన్నంట వెనువెంట సహములన్నిపాపు వెన్నుఁడవోయనాథ రక్షింప
మునీ కన్న విధములు తెరుగని నా వెంకటదాస ప్రసన్నమౌ మము మన్నిం
పవె గయ్యమిరా 34

తోహర

అనివచియించిన పౌరుల వాక్యములన్నియు నాకర్ణించి
వనజదళాక్షుండిట్లని పల్కె సుధారి తోడ మోదంచి ॥ 35

సావేరి రాగము. ఆదితాళము

వలదు పౌరులార సాధ్వసంబుగ మాకు గవలదు గంటాల జ
పించి మెలఁగు మానవులకుఁ జావు కలుగకుండఁ దాలఁగియుండఁ
దలమె యెంత, బలియుతకు సిబాసు చేరి గవలగ అండగా నేనుండగా
మాకుండు నేవేళ్లొందు సిరి పొందు సుఖంబుండు డెంకొక్కండు లేదు దండిం
పంగా గ వలదుగ మింటి సుండి మంటికి రాగంటి మునియంటి రయమి
పల్లలపాలిగంటి నేలు దంటయు మక్కంటియుఁ జౌగంటి యీ రకెంటు
గాదు గవలదు గయిత్రాది సత్రాజిత్తు సురాజోత్తముడు దినదత్తంమా మణి
నెత్తి రామున పత్రనమునఁ జిత్తరు వీగురాత్రెఁ గానిదె వలదుగ 36

వగన్నిట్లు పౌరులమాఅ డించి తన్ను సమాపించిన సత్రాజిత్తుం గాంచి
యతనిఁ బుజ్జుతుఁ జేయం దలంచియు మా[illegible]క్షంబు నుత్రసేనునికిత్తు
వేనిఁ దగు సావాయ్యంబు రింతు నని సత్యంబేయుటేనక ధిక్కరించి గృహం
బునకరిగి కతిపయదినంబులు సుఖంబుండె నంత సత్రాజిత సుజుండు
ప్రసేనుండను వాఁడు స్వమంతకముకం కంబున ధరించి వనంబు
నకు వేటకుఁ బోవ నతని సింహంబు చంపి స్వమంతకంబుఁ గొని జాంబవంతుం
డు తనకు హాయం దు [illegible] గొనుచు నకు పెలుతురు గాపెలాడఁగట్టునం
తనవ్విష్యయంబెఱింగి వెరవ సత్రాజిత్తు పూర్వంబె యతని వైరంబుఁ దలం
చి శ్రీకృష్ణుండపహరించెనని లోకంబునకెఱింగింప నయ్యపవాదంబు
సర్వదిక్కులయందును వ్యాపింప 37

మానినీవృత్తము

కాయపవాదమునే గతిఁ బాయుదు నే నని శౌరి విచారకుఁడై
తోయము వారలతోడన భూమినిఁ దోడ్కొని నేగి మహోయుతుఁడై
తోయజలోచన తోఁ గువిపాలురఁ గల దద్దయు లుంగుల రాయనితో
రాయిడి గల్గ విరామము లేక బరాబరిఁ జేసె రణంబు రమాన 38

వ॥ ఆ జన్యంబున దునెనిమిది దినంబులు గడచిన పిమ్మట రుక్మిణీ ప్రభృతి సౌభాగ్యవతులు దుఃఖసాగరంప మగ్నవిప్రసన్నద్యు మనో కాంతామణులం గూడి కొలఁది కాలములో శ్రీకృష్ణుండు వచ్చునని ప్రచింపనూ అడిల్లియుండె రము పిమ్మట గువాలోర జాంబవర్తు జాంబవంతుండు హరి సుదర్శనాయుధంబు చే ప్రభుఁడని నాచ్చి ప రాత్పరుండని యెఱింగి సాష్టాంగ నమస్కారము లాచరించి స్తోత్రముసే సి స్యమంతకంబును జాంబవతియను కూతునొసంగె నంత వాసుదేవుం డయ్యుభయరత్నంబులను గొని ద్వారవతి కరుదెంచి బంధుజనులకానందం బుఁ గల్పించి సుధర్మసభకు సత్రాజిత్తునుఁ బిలిపించి జనమధ్యంబు నఁ గూర్చుండని యొసంగించియున్న నియత్రి 39

బెయాగ్రాగము ఆదితాళము

ఎంత దారుణమో ప్రభూ [illegible] నా వంటి నిగ సత్రాజిదుష్ట్వ వరగయ్యొం పంతము చేసివాడిన దంతయు సూన్ృతమని జన, సంతానముకూ పొంద గ వింత శ్రమము నిచ్చినాఁడగనెంతగ తులు వాముత్స వాయాదరుని చాలి యుంచి స్యమంతకమణి, జలజాక్షుఁ డుగ్రహించెనని పలికి నావబద్ధం బులుగయెంతగ మందమతి వెంకటాఖ్యుండు డమునావ్వఁ గనా డిన నిందాలాపంబుల నోర్వంపరంబుగాదని సుపాయంబు నెఁ గల యాలు సులక్షణేంద్రుఁ జయంబంది మణిం దెచ్చితిని దైత్యారి నిందుల తోఁగం దులతోఁ బాందు ముస ఖమంత ముసిరి గయెంతగ 40

తోహార
హరియు తులాఁడి స్యమంతక మీయఁగ నజ్జాధరుఁ డిలుఁ జేరి
పరితపింపఁగా సత్యభామ పిత్రు భావము హారయఁగౌరి
అయ్యాయి బు[illegible] ంపవేలయున నత డంతయు నెఱిఁగించెన్
దయ్యవము పై నింద మాపితిని హాతక మెట్లని దుఃఖించెన 41

సీ॥ మునివర్యు శాపమువలనయించి హల్య మెచ్చు డనిచ్చిన వాని పాదధూళి
పారంభ్రము ద్రౌపది త్రయముగా సుందరత్వము గూర్చిన వాని దర్శనంబు
ద్రౌపదికి వస్త్రములిచ్చి సభను మానము నిల్పిన వాని నామము కీర్తన
ప్రాతనా పాతకంబులు వాపి మోక్షంబు సమకూర్చిన వాని సంస్మరణంబు
భూభార నివారణార్థమై పుట్టిన వాడు దుష్ట శిక్షణ యందు మహా ప్రవీణుడు
మును విధించి తిమ్మాప్పము ననకు నేర గలదె యని మురిపెము నుండు భూ
కాంతు గాంచి ॥242

వ॥ సత్యభామ యున్నది ॥243

కళ్యాణి రాగము - చతురశ్ర జాతి

నన్నిచ్చి పెండ్లి సేయుమా ॥ తండ్రి ॥ నన్ను ॥ కన్ననిచ్చు వాని పెళ్లి
నిపామ ములన్నిన మన్న సేయున న్నమాటు విన్నదానవె న్నవను ॥
యెంతలేసి వారలో నెంత జేరి కన్న సుభూ కాంత మాకె మ్మాను
మువేద గానా సంగక దాచిన ట్టి ॥ నన్ను ॥ వెంకటా ఖ్యపతుల కొన
సంకు దార వంటి యుల్లుడెంక నకు దార పతుల వేయు సి జన్నములకు నై
॥ నన్ను ॥44

వ॥ అష్టలుకులకే లరిసత్రాజి దవనిమండి యున్నది ॥45

నాట రాగము - చతురశ్ర జాతి

ఇది సదుపాయ ముతల్లి ॥ దేని ॥ ఇది ॥ రాజుని ద్రవ్య
దంబొప్పెన్ను దూషించు భూత్రి దోషమదల గుటు గదిది ॥ మురారి ప్రాణే
శ్వరుంఢైన గూర్తు రాయె లెదవ్య చరాచర ప్రాణి రాశియు లేమ
సుఖరాజ్యల ముస్సారి టెరాఖనరాక్స్ కైన భళి భళి ॥ యిది ॥ వాసిగ వేం
కటుదాసు నాపు మ్ముల్లాసమిచ్చు పాత్రలో సంబంధంబు జై సితినని సు
రాసురులకు ను ద్ధరా సద్ది మ్మైన న మ్ము పేసు మ్మమందు ॥ ఇది ॥46

వ॥ అనంత సేక విధంబుల మనస్స మాధానంబు జేసుకొని మరియు
దరుణోదయంబున గాల్యంబులు నిర్వర్తించుకొని సుధర్మ సభకే
తెంచి మహా జనమధ్యంబున నుపవిష్టుండై భాసన సర్వజ్ఞుడైన
పురుషోత్తముని కనమస్కరించి యున్నది ॥47

సింగభూపతి యతిప్రభావంబెఱింగి స్తవింపన్ తానక గర్వించి వాడు
గమలేరు దైవనికంటె స్వయంతక, మణి గోవిని యొసంగి వారటె నాడ
నిశ్చిత్రంబు గానయందున నప్పాడు, మునసూ మెరపికే జీవించెననినాడ
నాయోధనాంయాసమందిన పురదించు, సత్యభత్రంబున దండినాడ
నిన్ని దోషములకు నిపుడు ప్రాయశ్చిత్త మని తలంచి నీకు సత్యభామ గా
నే నా సంగమ వృత్తాంతంబును మనస్సు తమ చరిత్ర పెంపు మనిన నవ్వి 48
వగజనార్దనుండు రాజేంద్రా పూర్వము వరివర్ణ్యంబు గా యాచించి
నస్సమంతకంబు చే సాకుం బ్రయోజనంబులేనిందా హరిహారంబు చే
సౌహిత్యంబొందితి మణిని నప్పుడు పొంది కన్నె మణిరూపైన సత్యభా
మనివ్వనిని ధన్యస్సాయని యానందించు సత్రాజిత్తరావరుండు సపరి
వారుండై యొక్క శుభముహూర్తంబునందు 49

దేవగాంధారిరాగము . మిశ్రజాతి

పాటిపి దనమాచరించు నా కిది వేడ్కొవినాడు దగుయదు
విరునకు సత్యభామకుం గబాళి గభోరుకాని వాద్యములు మ్రో
యంగం జోరులానందించి చూడంగ, వారకామినులాడంగాంబరి
వారములు పనిసేయంగా స్త్రీవారములుచే వంది జనులు పవారము
లుచే బంధువులు వె, దారవము చే బ్రాహ్మణులు దరిం జేరి పారెను
తింపుచుండంగ గబాళి గల అనిమిషులు పూంపోనల నంగ, వినువ
ధినప్పరపలాడంగ, మునసి గంధర్వాళి పాడంగ, మునిజనులు
దీవెనలాసంగంగ, నికరంబున వెంకటాఖ్యని, మను చుక్కపాండవ్య
ధూగళ్ళమునను మంగళసూత్రము ముసం జయిస్సనం గట్టితలం బ్రాలు వో
యంగ గబాళి 50
పంక్తి కృష్ణుండి బ్బు రుక్మిణిదేవి సత్యభామాదులంగూడి నిరుపమ భోగంబు
లందుచుండె యొక్కనాడు హస్తిపురంబునకుం జని పాండవులం గూడి ప
రమానందము నొందుచుండె నదియు ట్లులుండ ద్వారకాపురంబునందున
శతధన్వుండను రాజపుత్రుండు తన సఖలతో దురాలోచనంబొనర్చి సత్రాజి
త్తు నివధించి స్యమంతకంబు నపహరించుటయు సత్యభామ దుఃఖించి తం

సత్యభామా విలాసము

ప్రకటబరంబు [redacted] దప్ప తైలకటాహంబున ముంచి శ్రీకృష్ణ సన్నిధానం
బునకరిగి విన్నవించిన నమ్మధుసూదనుండు హాహాకారసహితుండై
ద్వారకకు రుదించిన అంత శతధన్వుండు క్రూరకృతవర్మలఁజేరి వాసుదేవు
నితో యుద్ధంబున మరణమ్ము నటు యను వారిద్దరి ౧ 51

సీ॥ పూని హెచ్చి కరోసి మనోమహోష్ణులు, కులగిరి తోడదెకొన్న వోలె
బహుమకాట్లు మకుటలభము మండు బాతదే మునిపై గుణాంబున ముమికి నట్టు
కటికిఁజీకటిలోఁ బ్రకాశించు జదోత, మాముని తోఁబండి మెట్టిన విధమున
విలములో మెలఁగు గబ్బిల ముమదించిన, న్నగద్వరితో వైరముఁ గనుజాడ
నఖిలలోక నాథ [redacted] వకే పుత్రు । నిద్దరు మరణము నెన్న నెప్పఁడో ప్రాణ
పూమము తనిని రోలాం పురద్వయు । మాశ్రయింప మలయు సన్నగినిసె
52

వ॥ శతధన్వుండు జవనాశ్వంబునారోహించి నూఱుయోజనంబులు
పోటిపోయి సైంధవంబుదస్సిన దిగ్గనాల్గడంబులుగి తుంచి చూండవం
బునంటి వచ్చు పీరధరసు దర్శన ధరులలోసు దర్శన పాణిశతధన్వుని వ
ధించి యతని వస్త్రంబులు శోధించి మణి లేని చిందంబరసి ౧ 53

తే॥ వార

స్యమంతకమణి దనయనఁగ మసలాయుధుఁ డుకోపించి
క్రమము దప్పి మత్స్య వాహనుఁ డుభాగము వెట్టు సంశయించి
అన్నతమాడెన నిమిథిలకుఁ జనిశోకచ్చాట నివసించెన్
విస్మయాష్ట తమబుపెనఁగొనఁ గృష్ణుఁడు వె ద్వారకకరుదించెన౧ 54

వ॥ గోవిందుని రాకవిని కృతవర్మ దేశాంతరగతుండయ్యె నటుపిమ్మట భక్త
వత్సలుండైన కృష్ణుండు నిజ భర్తుంధగు నక్రూరుని సత్యంబు నకక్షరాత్రం
బునఁజుని సాష్టాంగ నమస్కృతులాచరించి [redacted] న కింగరుని మ
న్నించి [redacted] యుట్లని యొ ౧ 55

కం॥ మానవనాథుని గెడపి, మానిస్సిర్వ ధనాపుఁ దోర్చినా
వైవసుని మ్మానిమ్మర వులాడుఁ దలంపను గాని సత్యభా
మా సలినాక్షి యిప్పుడతి మాత్రరుషాకలితాత్మ యయ్యెనే

హరికథ

పైనెనరుంచుచు టాళసిన, భంగములుంజుము కాపురంబున్ 56

వ॥ స్యమంతకంబెచ్చట నున్నదని యడిగిన నక్రూరుండిట్లనియె 57

సీ॥ దేవదేవ పాదపద్మముల దేవనిగా నిమనుతింపు యుక్తా

న్నాపదయనుతుండన యున్నను స్వపాత్రత్తై తుక్సెత తనపృశ్చ చేరితో

హృదయమాకా ర్యముక బుధుల నద్దా దాన్పెదనెగి సాదసే

వేవగ జతిప్పి సంజలు మొక్కు దండలపోసి కేశవా 58

క॥ నాపు దుపిన్నద పూవ పశ్శనంబున దోగగబుంక జాన్నకో

సేవకవర్గ మానిక వచ్చుచే తనయుండుట చేసి యెల నక్కడున్

జీవన్మనిచే దిచేటజేరిన వే తోక తేఃస్నమగి యు

చ్చెవసియుంచిరవన్ననిను జూచి చెలంచిన నేను చెల్లగానే 59

వ॥ అని వచియించిన నక్రూరుండు శ్రీకృష్ణునకు దనయుండు గలా

మ్మలనంబునకేలరి తనిన పరికరంబులతో సకుటుంబముగా వెడలి వాక

పురంబు జేరి మతిప్రభావంబున గావలసినంత దానాదుల పంచా

ర్జించి మధుసూదనార్పణంబుగా నానావిధ వరంబు లొనర్చుచు

బ్రాహ్మణసంతర్పణంబు లొనరింపుచు దినదినముల నానాయాసంబు

సంభ్రమించుచుండె నంత గొన్ని సంవత్సరంబులు గతింపనొక్క దినంబు

న చోరులు సుదర్శనము నన్నంబున గాలువు దరియున్న గోవిందుని

దర్శించి నమస్కరించి దివాలాపంబులతో నిట్లనిరి 60

సీ॥ చల్లని జజంబు వెల్లరూపఱనది, పదలకుండుస స్వములొడ్డు పాడి

మ దివ్యపద వనములంచుండు పాంపుదలంగ గమలాకరపత్రకంబు తిరిగె

గడారములుల్లోకుదు లు మొలచెన, పాలుభ్యపాన్నసంబు దాగిపోయె

జ్జెరసాస్నములంటున తెంగిచేయుమలు, తకంబులయ్యె ముద్రప్రజములు

కష్టములకు సనాదృష్టి కారణంబు, వానలేమి కక్రూరుండు వత్తునమున

వెళ్ళిపోవుటకతమన్నారింపుము నిలిచితే నిదుర్భిక్షము తొలగు

ననిరి 61

వ॥ అక్రూరుని ద్వారకకు రప్పింపదలంచి మురిభునుంబు గల్పించి చెన్న

గవత్తుంకల్పించె నుంగనిమిషాధుల వాక్యంబులాదరించి జనార్దను

డు ద్వారకానుండియ క్రూరుని మధుల నుండి వాలాయము నరప్పించి

సత్యభామా మానవిలాసము

స్యమంతకంబు ప్రాదాధనంబునను ఁడుటు సత్యభామా సరధములను బ్ర
త్యేకుంబునకాఁ జూపించియున్నది. మురారిచారులకు ఁడను స్వభావాన వ
యంబుఁ దెచ్చినదనియు సదాచారనిషిద్ధ గరిష్ఠుండగు నక్రూరుని ప్ర
ధనంబునను ఁజేటులు త్రిమంబునియు నెఱింగించి స్యమంతకంబు
క్రూరునకు సమర్పించి సత్యభామామన స్వభావానంబా సత్తి సునా
సీర సహా ప్రవేశనంబుతో దావరపతి నేయుచు నొక్క తటిరుక్మిణీమంది
రంబునను ఁ నారదుండు పారిజాత ప్రసూనంబుఁదెచ్చి మధుసూ
దనునకు సమర్పించె దేవీయా పుష్పంబు సపత్నికలంబులో గంధాను
రాగాప్తి విప్పను టయున క్షమలనాభుండంతరంగంబు ననిష్టునిపల్కి
చె 262

కలవాణ్ణి నుఁడను పదము స। ఫలము గనిష్ఠ సహా నిభామా సంఘులు। బుల
మదనాకి వ్వేళ। గలవా మొఁ బ్రాప్తింపఁజేసఁ గదయెట్లునినన 263

సాగరంపు పుష్పంబు మరుక్మిణీసతికిన నియంగనా విం-చి సం
తాపంబాంధుమ సత్యభామ మపారిసాత్రాజితికియేకముషా
వావహారంబు వహించు [illegible] భూమియి విదాదంచు విచారింపనే
రిపుశాప్తులకాంతలందు ననిచేస్తి యెష్టఁ దాభూమికిన 264

వగవతత్స తమాచారంబెతింగి 265

సీ. అత్రజాయమని చెప్పనని యొక్కలకుత్త, మునికేమాలాచ్చులెవ్వనియా భద్ర
మగనిపై ఁదప్పక ఁదగదని ఁ గాళింది, యూరాణమేలనె నాగభూతి
నేరసె నిశ్చలమను మునిమునె ల్లరాపట్టి, మెలారమొలె వ్వనె మిత్రవిం
దను బూరిపత్నివితానమంతయునిట్లు, సత్రశాంతి వహించుచిలఁగూడు
గాని వారిలోన గర్వంబు సౌభాగ్య। గరిమపోయగంబు గలిగియుండు
సత్యభామ చంద్రశాలా సవిధాప్రదేశ। వనమునందు నిట్టులనియె నిలి
చె 266

గు క్కుడిక స్త్రీ కనమనే ఁబతి। కడకనిచినచేటిరా మిఁ గడు భయమెు దెవం
దడవయ్యె నేలయని తడఁ। బడుచుండఁగఁ జెలిమికత్తె పరుగునవచ్చెన్

తోహర

వచ్చినచెలిఁ గనివిషాదంబుతో వారిని యెు సత్యభామ
యెుచ్చటునుండె మురారియుంత సెవలయుంటివే వెమ
అనవిని పత్తె మచేటియింక నేమం మనూజరిగినవింత

వారింకత
సహజదక్షభక్తులఁ జూడ తక్కినవి యొంటునిపాపసేము సత్యము నారంత
పారిజాతసుమములఁ దెచ్చి సురమునివంకచనాభునకిచ్చెన
నారీమణి దానికి కినిడి పండువ. దనుఁ జూచెన 268
వగ అమ్మాటలకు [illegible] తికి సత్యభామ యుల్లసెను 269
గ సురమునిచ్చిన యటకుసూనముఁ దెచ్చిదానికిచ్చి
తరుణీకా సంతసమున హృదయ దారి వివర్షించి వెంట పుత్రయా
కృతకితనటించె నేమని ప్రాకల్పములా డినిటింప మానినా
వారుపురిమాటలకు దినిమవయమున నా వోటుఁ డేమనంజెలె 270
వగను డుపుమనఁజెటిచూడరా సుడువుటు కుంటగముఁ చెల్లినా ఖుంచూల
కిప్పటుడు ముంచి సమయమును యుపుడుఁ తుకవచి యుంచె తిస్త్రభా
మేలుడు టువనె 271

సురటరాగము. చతురశ్రజాతి

మలుకవశవర్గు చెలింపారా నచింగటుఁ గబలుగ జలజాక్షి
సకినవిసన్నిధిని, నేలనారదుండు సలిపిన వోకనము గ పలుగ
చక్కంవనమునఁ జెక్కలేమిలను, ధిక్కరించి మతకక్కి నసత్య కు, నెక్కనిన
తర్వుమకృష్ణ సుమమును (సు)కృష్ణ సూచుమనివకాకించినవి గ పలుగ ధర
తిని సుందరమణులు నీసుమావము కునా, టతాకని మనిశ్వరుండు వల్లిన
పాలావములు, మకరి మెహా దించు కుక్కిటంగని గ పలుగ యలకవేంకటా
ఖిలాలుఁ డైనిశ్చలుంబ్రోచు వెన్నెలా మవారినావలంచెక్కై నని, తలం
చునికెట్టులుండునో యిమ్మలాలాపములు గ పలు 272
వ గ అ పరిపడి పవా ఖిదింబు పైకానిస త్రభా యుల్లసెను 73
సింహేంద్రమధ్యమము. ఆదితాళము.

ఎంతమోసమాయెనిందవరాక్షునేగ డెంతగనాం
తునిగా ధామరాగవా లాపింతువనుచు సంతింపుచుండఁ జవంత
మారనింతటి పరుసములు వచించుచు విషేడు ఏంతె నె అలంగ [illegible]
అక్కటి వేలుపునికృష్ణముగా నాచెఁ జెక్కినాడనుచుబల నిక్కచుంటని
గావి, పెక్కురుసవతులు పక్కననవ్వఁగ రావెక్కఁగానక చెలులాక్కట

మాటలఁగఁ, దక్కిన వారలు ధిక్కరింపఁగా, మన్మథ నగలు వారక్క జపదఁగా
దక్కరి మనఁడు తెలుకు నన నిట్టూ, తన్మథ పరుచు బలాక్క నాడెఁ బుఁగ
పారిజాతము దెచ్చి పారిజాత్మునకిచ్చి నారదుఁడంతఁ జోద్య
మ్మొరల, పారిపోవరసము సల్పవలనా, పకేత్రఁ గఁ బని యేమి చూ
చెవులార కని యెటులో ఖుజాల జో, వగలు సఁగుడెంక
లఁ, గోరుకోరి సరివారు మాటలఁగా, నారకుంటు కువిచారవర్తు
ఱంతఁ గ 74

ఉగ నారదుఁడేమి చేయు నృపనందన రుక్మిణియె మాచేయుఁ జా
నారములంటి యీ ఘనశ్రీ నాకనిన మ్రాన నసహ్యమాటఁగా
శారియె యుండనట్టి విని, స వస్త్ర తెచ్చియె టుకొందుఁ గాని బం
గారము మంచిదైనననఁ, గారణమేమి గసారి నక్కటా 75

పిఁగ అని వచియించి భామ ఘనమ్ముల నియుఁ జిసిల తాంతమాల్యము
తునియుఁ బరిత్యజించి ధృతి, మాలఁగ మాసిన చీరఁ గట్టి పా
చ్చిన విరహాగ్ని హైకానఁగఁ, జేఁ కటిన బట్టు నేపా పటురుక్కు
ను సమయి మోపి పంఠరము, బుంధలపోయుచుఁ గోపమూను
76

వగలాస మాచారించి యున్నంఁ డనక్కఁ డఁగృష్ణుండు మిచారదు సున్దరి
ద్దిసంబున బారిజాత వృత్తాంతంబు చెటిచె విని సత్యభామ
తతపించెనో సమానంచెద్దియో తలంపుచు కథా దుర్లు
త్యభామాసదనంబునకుం జనిమొగసాల [illegible] కడనద
బుద్ధిలో నికిం జని భవనంబుహాస్యంబుగా సుండు టకచ్చిదు వం
సే జనులచేఁ గారణంబడిసి తిమిరాగారంబు నేమెట్టి సత్యభామ
కంబారోపించి యున్నదియు 77

ఆనందభైరవి గ త్రిపుట జాతి

ఎందుకే యుందువదనా గవనపునిగకెందు గవందమ
లసుచుఁ బగఁజెందితొలువైన నిను, నిందింతురే మునకుం దెలుపో
సింతు గనెందు గసారి వైదుల

హారికథ

హారలవధింపు దరిద్రజేరిశరణాగతవరిహా రములంబ్రోచెదనుగ్రా
రభూతములనానారు జలువాపంగల ధరజనవారములంగొరిపితిపి
లిపింతున్ పారిశేంకటదాసుకోరికలుదీర్చెదను గయెందుఁ 78
మ॥ తరుణీపల్లవదేమి నవ్వులకో సంతాపంబానుసన్నాననాం
బురుహాప్రేమము ఉంగఁ గాయము బ్రహ్మపూర్ణానురాగంబుతోఁ
గరములర్పెచిపయోధరంబులారయంగాఁగింటులారించిమా
ధురిభావ్యప్లుచరింపకున్నది టులారుస్వంగూరతమారాస్త్రముల్ 79
కం॥ మానవకాయమెన్నిమాస్త్రబ్రతిమాలినఁబెల్లకేయున్నఁగాంచియే
చానదయూత్కరింపుమన్నిచంద్రస్ననదాసినశ్రీరిమస్రకం
బానవిపాల్లిహామచర్మజాబ్జముపండాలఁగంగఁద్రోసినన్
హూనశరాసరాజ్యమిఁకద్రజాప్తుడనంచుఁదలంచి సప్పచున్ 80

తోవార

తమ పునఁబులస్వాగయునిల్లునెనో తర్కుష్టెనపాదంబు
విను మచ్చురంబునాఁకినాచ్చనసవలఁదీక్షాపంబు
విడిచిప్పైటన వరింప్చునఁ దలినవెంద్రుస్థలనుముడివేసి
కడువడిమేనుపముచ్చుఁగఁబెట్టము కంజదళాక్షుని దాసి 81
సీ॥ వినువధినారయుచునగానబారువాటుక్రమయుచంద్రకాంతలతోమగువ
సమకాలఫలితవృక్షములచే విలసిల్లుమధువనమువెయువిద సామ్ము
పంకజబాంధవప్రబలచేరాజిల్లనవరత్నభూషలేనాతి సొత్తు
కనుసైగచే నిల్లకార్యంబులానరించు చెలికత్తెతుటుమూలచెలువవారా
కానిజీవింతునేయంతకష్టనవాత్తు విని నెపమున్నకు నీవు నెయసుఁగుపూ
ర్ప్యబాడులుసుఖింపుడనినసవోపలంతిమాటలాలకింపుచునెస్ట
డెట్లనియె వగచి 82
తే॥ పుండులారసూఙరుమ్మనవోల్సినాఁడఁ జెల్లనేనీవు లేకున్నజీవితంబు
భోగచంయపైలనాకని భూరిప్రేమఁ బైనఁజేమోపననిసత్యభామ
యిట్లు 2 83

సత్యభామా విలాసము

ఇ రసాయన్ర్యము. చమత్కార జాతి

44

సత్యభామ

తాళుతాళుము గోపాలకా । మేలమాడవే కాదు చాలు పరసముల
యింక, జాలిఁజెందితి నట్టులే, చాలమాటలాడి నిగ్గులు పరుపకింక
మేలనిల్వఁబోకు గతాళు ॥

శ్రీకృష్ణుఁడు

ఇంత పంతము నీకేలయా, దంతియానా చింతనెఱింగించు వినవంత
ప్పిసంతసంబుఁ గోరుమకా, యంతకాంతమైన సుగోరంత గాఁజెల్లింతు
మిటులు వింతగా మానాకున్ నింత ॥

సత్యభామ

చక్కచిక్కలింక నమ్మను నా, దక్కినావని పెక్కునోళ్ల మక్కువతో నిక్కువేద
ధిక్కరించినా మదిఁ జూచు, ఉక్కుమనిపించితి వింక నేకడ చేతునో నా పంచుపలుమాట
లక్కరి మాడు తెలుసునే ॥

శ్రీకృష్ణుఁడు

నిన్నే మున్నగా దలఁచితే, నన్నుఁజేరియు న్నదినిన్నే కైసల్లి నీమాట
అన్నట్లు వింటివా నా సన్నిధి నిల్చుంటివా బన్నములు గంటివా నీక
న్నవిన్నావె వ్వరింత ॥ పంత ॥

సత్యభామ

నెమ్మనమ్మనీవె నాకుఁ బ్రాణమ్ముగా ధనమ్ముగా న్వామ్ముగాఁ బరమ్ము
గా మ, నమ్మనందలంచి కాపురమ్ము సేయుచుండ సురసు, మమ్మునంగన
వగా ప్రియమ్ము నూర్చు భార్యకుఁ ॥ తాళు ॥

శ్రీకృష్ణుఁడు

పువ్వుకి విఘా నీవెవ్వగన్, తవ్వ సేయనెవ్వరైన నవ్వరా యానా వ్వదిఁ బె
వ్వనసురద్రుమంబు జవ్వనినికి తెచ్చిచ్చెద నివ్వెంగలూ భూస్ద
ము కల్లలంబు లేదు పనిలేదు నింత ॥ 84

తావార

ఆ మాటలు విని సత్యభామ పతి నాలింగనము చేసెను
మా మాటంబున శ్రీకృష్ణుఁడు సతి మోము మోమున నిడెను 85
వ ॥ ఇట్లే కమనస్కులై పరస్పరానురాగంబు గలాంబు గుచుండ పరసాలం
పంబులఁ బొద్దు పుచ్చి పన్నిదు జలకంబులాడి దివ్యాన్నంబారగిం

శాంకరి

చినాదాం మణితోమ చితచా మింకరహత వ్యక్తరఘుంపతుప్లై జాతిమల్లికా
చాంపేయమహాస్య పొందికా విపరము శ్రపుష్ప మాతికలు ధరించి పాం
కవక సౌరభ్య వసారతి [illegible] బులమాములనలంది సువర్ణాంబరధా
రుణై షొంపతారతికా తల్పంబారోహించినవివ్వతుజాసార్థముండుజా
యోమణికిష్టనిం[illegible] 286

మృగజలజాక్షి బిసులాకునతాలుగనినాంతస్ఫురత్కాంతని
స్థలమాతిస్వపరంపరా సహితమామృష్టంబు [illegible]
ర్పయినాకుంగలరి జగత్త్రయమునద్రికా మామణి [illegible]
త్పులస దీవమహోరవాంబలఘు సంతోషంబు గ్రోపింపుమా 287
[illegible] పరిమితానందంబు వహించి సత్రాణామయుల్లని

యు 288

సావేరిరాగము · త్రిపుట జాతి

నిలుచుననా గనాముదిలో [illegible] నిలుగ జలజా [illegible]
దేనిలోలుకమాలులా [illegible] దనిముద్దవలనములాకర్షింపగ నిలుగవ
న్నముజాచిన్నన్న [illegible] నడనుమా [illegible]
లంకగనిలుగముకు తంత్రీయానందాగరితహైయియున్నన్ పద్దరించేమెం
దినబరితాపముమంతి గనిలుగ ధరముపేంకటుదాసుకభయ
మిచ్చినకరుణించి [illegible] కరమునాకెనరుండుగ నిలుచునుగ 289

[illegible]

శృంగారగతిన [illegible] వధంపతులు కతిపయదినంబులత్యుత్ప్రభోగంబు
లచేగాలంబుగడపి [illegible] రుపవ్యలునార్ష [illegible] స్వర్గలోకప్రా
యాణంబు [illegible] చినతిమునిలుంచిన సవ్యరసామూపుం
డుమత్వ [illegible] 290

సీ॥ [illegible] [illegible]
[illegible]
ముమదముబు [illegible] చదలు [illegible]
[illegible]

46 పత్రికాభాషావిలాసము (కరవిల్లి) మాయలచే నే
వచ్చి గనుమా ల మంతుచు ఉప్పుచు వల్లభ కా (చూడి) నేర్పుతోడ్నైన
తులారి సెయమన్నించి వెన్నెంయుచు లు వ(చూ
తండుని ంగెనగసె ॥ 91
వ॥ మహారాజ వంబునను నూచుండు మార్గమధ్యంబున దోచు మేరుపర్వత
వైభవంబును వియన్నది ప్రభావంబును గమలాప్తుండు క్షత్రంబు
నేడు దెలుపుచు చనుచుండ నతడ్వాత్రంతంబు నారదు నవల్గవినిజం
భవ రనిలింవ సమూహంబులతో నడుక్కా నిన బూజించిన మఘసూ
దనుండింద్రుని గాంచి యుత్తరదిక్కు లములమన్నించి రాజయత్నంబు
నేనెసూయం డమదనజనమును నిరీక్షించి సురప్రతిపత్తిని సంఘంబులె
క్కనిరి ॥ 92
సీ॥ జలజాక్షి కనుంగొంటె జలజారి కులమా ధునదుఘలసెయి మన్నాడిలు తీరు
శుకవాణి కంటె యుత్తాలు కుమారి తే గానాప్పు పాంపువద్దు సన్నా వాంపు
బాంబోద్దీ చూచి తేపె తాంబురు నికరంబు గళ్లయు వియరంగు చెక్కుల మెయుంగు
తెలిగంటి వీక్షించి తెరుక్కొనె యతి, కనుడాయు పాంథులు మొగము చాచెదు
నమలుల మరుంచున జరులమంచు నిద్దు, వెలుపలు సాటి వత్తురవని
పాము పాదనమ్ము మునకనిసురభామ దెల్లగా జూలగిరే పస్సు నిగసుత్తల
జేసిరపుడు ॥ 93
సీ॥ వనుజూచి నవ్వి పాడనెవచింపుచు నాక్కు లతకూన పుష్పమాత్రమలు
వను గనుమూసి గజేసెను సుమ్మనుచు నాక్కు కవకాంగి దిప్పచందనము [మీసరి] చిలికె
వను జేయి జాచిర మ్మనిపిల్చెనని యొక్క నీరజగంధి పక్షిరు జల్లి
వను తెప్పవాల్చు కోయ్యనగాంచెనని యొక్క, నారీలలామ కస్తూరి యొసగె
నందనందనుమేని చక్కందనమున కోడి మోహించి పూజించి రాకలుస్వ
క భామిను లువిస్మయంబె యప్పరమయోగి జనములాసి ంచు పాల్కె
క్కు సలిపిరమటు ॥ 94
వ॥ వాసుదేవుండిట్లు చని యరుదెవాహానంబవరోహించి యభ్యంతరంబుల
గడచి పాకశాసనసభా మండపాభిముఖుండై యుదితమందిరంబునకుం జనిన

తునివతిరాంచి తెచ్చిన కుండలంబులాఁ సంతుష్టయై యదితి పరమానందభరిత
యై సత్యభామం గాంచి యుష్మత్కారుణ్యములచే నక్షత సువర్ణాసనం
బుల నుత్తమాసనంబుల జేసిచే యములుదే యువించి నేవించు నది కృష్ణ దయ 95

సీ. అదితి ధరించిన నాదరించియు (జేసి) బహువిధాకులచేత బాధపడిన
దేవతల కవమునను తత్తముల (బొల్పుటజేసి), నానారత్నములచే సేవ సేవెరి
సర్వరాజ్యకంటకాయత్తమై మలచుకొనుజేసి విప్రంబులచేత సేవదీని
సిరిమురంబు నవ్య సిద్ధికాముల (జేసి) దారిద్ర్యములచేతఁ దల్లడిలక
ధారుణిజ భుర్తవు లుచ్చు ధార్మవర్య (ము) ములకును యాదవ దనినైలు
చుకాను లఖిల సౌఖ్యంబులాందు ధరంబు జాయె, కోరి విస్తారకీర్తి
వరకీర్తి మార ॥ 96

బిలహరి - రూపకతాళము

నీ మహాత్మ్యము వర్ణింప మౌని నిలలోకరక్షకా గనీమ గనత్వమా
ధర్మము (బెంపగ సాధుజనుల (బాలింపగ) భూమికి బరు వగు ధూర్తుల
బాలియుం పజనించుచుండు గనీమ (ప్రజ) జన పాతముత్తము, జెజెల
సుఖాన్నత్తము, రాజిలు మని మహాత్మ్యమ్ము నాభంగా పాడుచుండు
గనీమగ బహ్మ (ము) ద్దగతమ స్వరూప, రమ్మనని జిత్తముని బాలమెన్నాడ
వేంకటాఖ్యలారాల సాధువృమునుండె ॥ నీమగ 97

సీ. నరకవాసుల వోల్లి నానావిధానూన, దుర్భూజనములై తా ప్రపదన
భూభాగవమర్త్యుల తీల పిడాసామ్య, సంకరభుక్తిచే జంతు [redacted] (గనిక
సత్క్షమ సులలితి సర్వసామ్యపములుఫు, జాంతంబుల నిదు దుష్టుంత్రేక
సాధురక్షణా ధర్మసంస్థాపనము దుష్టత్రేధ్వంసన మూచే (బ్ర్యతను వరించి
తనరుచుండు నీయవతారములు మా, వేత్తావిటఁగి భజించిన త్వంబు
జేరని, ముక్తి (నైకాండూర అు (గ నిమూధచిత్తు, లఖిలకష్టంబులాందు
రంబు జాయె ॥ 97

వ. అని నుతించిన యదితి నాదరించి తదీయ మందిరంబు వెడలి
యింద్రుని (సూడి వైజయంతంబున కరిగి సుఖంబుండె నంత స
త్యభామం గాంచి చేదవి యుక్తనిరుల ॥ 98

నవరాత్ర్యారాధనము. బుధ్ధితాత్పర్యము.

నీ భాగ్యమే భాగ్యము గదా దేవి గదా నీ భాగ్య సౌభాగ్యము
లైన సరసిజాక్షులమా (దే) బ్రహ్మాది దేవము విని బ్రాహ్మణ సన్నుతి
నీ భాగ్యమునకు దానము ఇచ్చి, జన్మము లెన్నవించి, యశస్తుతి మమ్ము
సమయమున పుణ్యులకై సమస్తాండ (గణాని) వెన్నుడు నీవాడై సత్య
తంబున గదా నీ భాగ్యతం టిసొండియు (జాల) వింటిని మహా మనస్కగతి
నిచ్చుట దెలుసంటి చూడలలో నీ వంటి చక్కని వాలు గంటి లేదని మెచ్చు
తి వెంకట దాసు నంటి ప్రోచెడు తమ్ముకం టి నీ నాథుడై యుండు
మా స్వామి నీ భాగ్యమే 99 (వన్నె సంగతులమెల (మెచ్చి సత్యతంబున)

వ॥ అనిన సత్యభామయు ఇట్లనియె 2/100

ఇంద్రుని భక్తిగా వినసి భోగంబులు, ప్రాపించుమని ముదాంపత్య
శక్తి కోటిని వింప సరసిజాక్షులు చేసి, పర్వలు గాంచు నీ ప్రాభవంబు
కృష్ణ జరాకర్షాది దశ ముఖాకుండము, మా సుద్దు వేలము నీ యతావవంబు
చింతామణిల సత్వంతానత రుము శ్రావ్యములు లభ వైభవంబు
నారదుని చేత విని మహానందమున సుతింపు చుండు ముకుంద వత్స
దంబు। కముల మహిమ నే టికి (గని మదంబు। కములు పావనమున్
గాంధులు ఫలించె 2/101

వ॥ అని యిట్లు పరస్పర సల్లాప సుఖంబనుభవించి సౌత్రాజిత్రి మగని
తోడ గలిసి దినపంచకంబు ~~[illegible]~~ వైభవంబు అతంబు సవసిం
చె నంతట కృష్ణుడు నందనందను డు వత్స సమేతుండై యమునా గంగా
జలావగాహంబు నర్పుచుండ రంభా తిలోత్తమా ఘృతాచీ మం
జుఘోషా మేనకా ప్రభృత్యప్సరః కాంతలు సహస్ర సంఖ్యలుగా
బంతులు దీర్చి పుండరీకాక్షుని సమీపించి యిట్లనిరి 2/102

శ్రీ పుణ్యవిని పాదజలజములందు జనించి, త్రైలోక్యమును (బవిత్రంబొన
ర్చి భూరి తుల సి భవతాప శోషణమగు సంయమి లోక కర్త్య ముల
నిచ్చె భూదేవి నీ పదాంబుజములర్పించి భూతములకు జీవనాధారమగు
లతలను కోడె ఫలంబు తీయించి సత్వ పత్రముల పైనా ధి మతృ మొందె
నెలమిని సన్నగో పికలు గాచి వాస్సాడి। మునుము చేత (గట్టిం గని తద్వి।

~~[illegible]~~

~~[illegible]~~

ధమునమమగ్ర నేడుథన్నలఁ గావింప । దలఁచి తానమనమ్ము కొత్యవైరి 103

క॥ జీవనమూ వామువెల్లను । వివారి[illegible]ల కొఱకు మేము నవారమునగా ।
మా వాంఛలెల్ల తీర్పవు । శ్రీవర యోనవనందసుతుఁడు నెఱి నవ్వులాయెన్ 104

ఉ॥ వేలకొలంది దివ్యవర వేషములందగ నీ దివరా మినీ
జాలములోనఁ జేరి పెలు చేకజలకేళి యొనర్చి పన్నుచుం
దాల ముదంబుఁ గూర్చి ప్రమదావన మెత్తుగ నందనంబునం
దాలల నాలలా మలమృగారి విభవంబున జేర్చి వెన్నుతోన ద॥ 105

మ॥ పరిరంభంబులాసంగచుంబన ముఖ్యాదులందుఁ గాని చ్చుచుం
మురుకూనల్ప చరించి చక్కలలనుఁ దోడ్తోనా కైశుంభత్వయా
ధరవశాల్ మత్తనఁ జేసి సూక్ష్మతర మథనస్వర్గము దోసెభా
స్వరచింబా ధరపానమల్జులపనా స్వర్గామినీ రత్నముల్ ద॥ 106

ఉ॥ చన్నులనొత్తి కౌఁగిళులఁ జక్క బిగించి పదారవిందముల్
కన్నుల నత్తియున్ రదనఖ్య క్షతములు వచరించి [illegible] సర్వవి
[illegible] తత్ర సుస్థ[illegible] వివశాత్మనై హరిన్
సన్నతిఁ జేసి రిట్టిఘనసౌఖ్యము నెన్నడె యుంగ మించాగినన్ ద॥ 107

వ॥ జవాబ్దము దెట్లు నిర్జరాంగనా సమూహంబు నా నందపరచియు
స్వనంబున నాకు పారిజాత వసంబును మూర్కొలించి గరుడుని మూఁపు
నం జెక్కి సత్యభామా సమేతుండై యురుగు చుండ నయ్యవసరంబు వన
పాలకులచే నాకర్ణించి పోకహాసను డమనిసి ద॥ 108

సీ॥ మును నేను వార్షింపుమున దాసుల వెంపరిగించి పేయూష మాగ్రంబియిచ్చి
పారిజాతాది సంపత్తాయక పదార్థ, వారంబుచే తజీవనముఁ గూర్చి
రావణాసుత్ర వాకనా బాధ దుష్టుల పోటులఁ గూర్చి విపత్తుల దఁచి
సప్తనిర్మాణ తన్నకాన్ని పుత్త్రుఁ జంపినయ్య దితికుండలంబులు దెచ్చియొసఁగి
తననుఁ బ్రోచిన హారికీయక శరజంబుఁ । గానుకకోర్వ కేది వితానాటితో
ను । రాధిపుఁడు కేవలములో భవమాత్రుయించి । ద నన్నుము కృసు నతోజన్మము

సకువచ్చు 9/109

వ॥ అట్లు వచ్చు వనితం పనితం పాధిపుల గాంచి మధుసూదనుండు భక్త
వత్సలుండు గావున భక్తులగు సురల వధింప (జాలక దయాయుక్త
తిరస్కారవచనంబు తో నిట్లనియె 9/110

తోటక

కం మము వేడు కొనుటకై యొక్కము నకు వచ్చితిని దేవేల
నిమము లుదలు యోచింప (గవచ్చితి నిరుపమ సద్గుణజాల
యచ్చిన చోరకై కాంతులే నిచోనిచ తనుమంతుల (బామ్మనియోక్
మచ్చిక తో నింద్రుల (దులజ్జ గాంచి మాధవుదను నిట్లనియె 9/111

తే॥ సత్య సకిమ్మంత్రవయ్య శోష మును వుంచి। వసుధనావారి (బ్రోచితివన్నా
ని। కరుణికరంబు న్నీవనమన్మారకస్తమే యు। వచ్చి దేవేంద్రు(డు శాబవినయమున దేవు 112
వ॥ అంత సత్యభామంగాండపారసగంబుతో వచ్చు చక్ర పాణి నెదుర్కొ
ని పౌరులు వందనంబులాసంగి పూజింపవారి సాదరించి మునుకొంచుండు
రక్షనయందగు చుండె 9/112

ఉ॥ గాచె (కులు మూడ(గణ్డి రక్షించి నరోగులకొను భైరబ
శ్రేష్ట(గమంపసారి రతి, విశ్రుతవంగులు నేడు లైననా
రూనిని వాక్యము లవ నిర్దేహాలు తల వాంఛిత పిచ్చి వారువిన
స్మా(కు న(బులుపు తా విలవా మాత్రము సోత్ర నకారణంబుచే

వ॥ సరసిజాక్షుండి ఇచ్చ వినియు పారిజాతంబు సత్యభామతో
విహరించుటకై భవనంబున నాటించి [redacted] మధభాగంబు చల్లు
దుచుండి సంత నాకసా డునారదుండు వచ్చి సత్యలావిద్యయసత్య
భామకిట్లనియె 9/114 ఆనంబేరవి। త్రిస/జాతి

సంతోషంబయిన మునిచారిత్రము వేగయింతే సమరాం
తలదై (బంతే ముచే (గాంతు [redacted] నిజ, సాపంతము మెచ్చించి [redacted] బాలసం
తానద్రుమముంచితి దసంతోగ మూడు జనములో దకనా పాడు
మునగాడే వారి, భోదైనవారై పెను దైవాలు (మాడుటు బోగసం

తోషంబ

వారిక

ధనంబుచే విదుపయోవనంబుచే బలుచక్కందనంబుచే సుగుణాకలాపర్జనం
బుచేఁ బతివ్రతా ధర్మములు విన్నఁబోలదు ఏం దనము యగు నా వేంకటాత్మజ
ననిశము ప్రోచెదు ఉత్తమ్మగ సంతోషగ 115

తోవ్వార

నారదుఁడిట్లనఁగా సత్రాజిత్తుండననంతోషించి
సారె కిట్లనివేడింపఁ దొడఁగె సాష్టాంగనతులు గావించి
మరల వచ్చు జన్మమునఁ గృష్ణుఁడే మగఁడుగా వలెననినన్
జరుపంగ మాని ఖ్యాతమనఁగ ఋషి సౌభాగ్యముఁ డిట్లనియెన్ 116

వ॥ పుణ్యకంబును నాకవ్రతంబు గల దేత వ్రతంబు పూర్వము రు
ధతిప్రచేపాత్రులాచరించు రతి యెట్లంటే వని ప్రతిదినంబును
బది వేలవుత్తరుమవులనన్న పానాదులచేఁ దృప్తిఁ జెందింపుచుఁ జే
రబాంధవవనపసులనాదరణంబున సత్కరింపవలయు నటుపి మహాటగ
వింధుని సురాంగంబు తో నాక్షమవసత్తానముదానంబిచ్చి మరలఁ బొచ్చునా
నవలయున ట్లానట్టి భవతిప్పించి తంబు నెఱవేయునని వర్ణ
ఱించి వ్రతాంతంబున వచ్చునట్లు మజ్జనంగాని నారదుండరిగె నంతటు
హే వకీనందనుండు రైవత పర్వతేప మాసంబున విచ్చేసి రుక్మిణి నాకమంటు
పనిరత్నాలంబు చేయుంచి వ్రతంబుఁ జాటింపుంచిన నాన్నా దశోభితులును
విశ్వామిత్రాగస్త్యభరద్వాజవాసిష్ఠ వైశంపాయనపైలపరశురామమార్కం
డేయాదిమునీంద్రులును వివిధజనంబులును వచ్చిరి యవ్వసరంబున స
త్యభామ సపత్నుల సందర్శించి పిలిపించి రుక్మిణి దేవి ముందరంబు
న కృష్ణుని ముగానికి నమస్కరించి కోరములు దాయిరించి యిట్లనియె 117

ఉ॥ నీసరివారు వేరు ధర జిన జలజాలయ పోటు మున్న నేఁ
జేసిన నేరము లేమలచ్చి చేయును నమస్కారములాదరించియు
లాసము తోడ వచ్చి విమలవ్రతముఁ దేఫలంబా నట్టినా
యాసను దీర్పుము న్నజగదంబ కొంగి టుఁ జేర్చి యిట్లనున్ 118

తోవ్వార

బాలా వ్రతంబా నర్చుటకు కృష్ణుడు పాటించి పిల్వఁగాను
మేలోర్వని వారనే వచ్చుటకు వేకొంటి శంకమాను 119

సత్యభామావిలాసము

వ॥ ఆ ప్రశ్నంబులకు సత్యభామ యోగమంటపంబుఁ బ్రవేశించి
చిత్రకృష్ణస్వామితోడం గూడి దివ్యతారకంబాన సుఖసన్నుడు /20

రగడ

చాలు పెన్నై యోరుసంబునఁ జూచు-చు, వేలుపులకు సహితనిలిచి
పారం(ప్ర)తిమంత్రధ్వనితో, మారసరయ వేదఘోషములతో
గానలస్పృశకానంబులతో, విలావేషముధర్మభవములతో
ధరాధరాయుసవాద్యస్వనంబులతో, ఘణాఘణత్సూయంగలగంటలతో
పారిజ్వరకృతపూజనలతో, సురకాంతాభాసురలాస్యముతో
భాగ్యపూతయజ్ఞజనములతో, యోగసంభ్రమలయవిలాసములతో
సూరిజనకృతస్తోత్రంబులతో, భూరివైభవసూక్తిమయములతో
సాక్షాజ్జిత కృష్ణస్వామి(గూడి) చిత్రముగనా వచ్చుంబుశ్రీకృత
మత్తెజగములవేయని మెచ్చును, మెత్తముగా నామనఫలమాయెను /21

~~[illegible]~~
~~[illegible]~~

వ॥ ప్రశాంతంబున సత్యభామ పాదప్రతిష్ఠ సంబానాట్టి దా
రమునఁ గూర్చుండఁ(బె) టిష్ఠానంబియందలంచి శ్రీకృష్ణనిపార
జాతంబున నందుఁ(బాలమాలికచే బంధించెను /22

ఆ॥ బలినిఁ గట్టి పరమేశు బంధించె / సత్యభామయ మాయు పరసుండు
చెలియలనఁ(గ బొండపులు కృష్ణదేవుని / మెఱుము వెల్లనగి దేవేరు గూడ
మ॥ /23

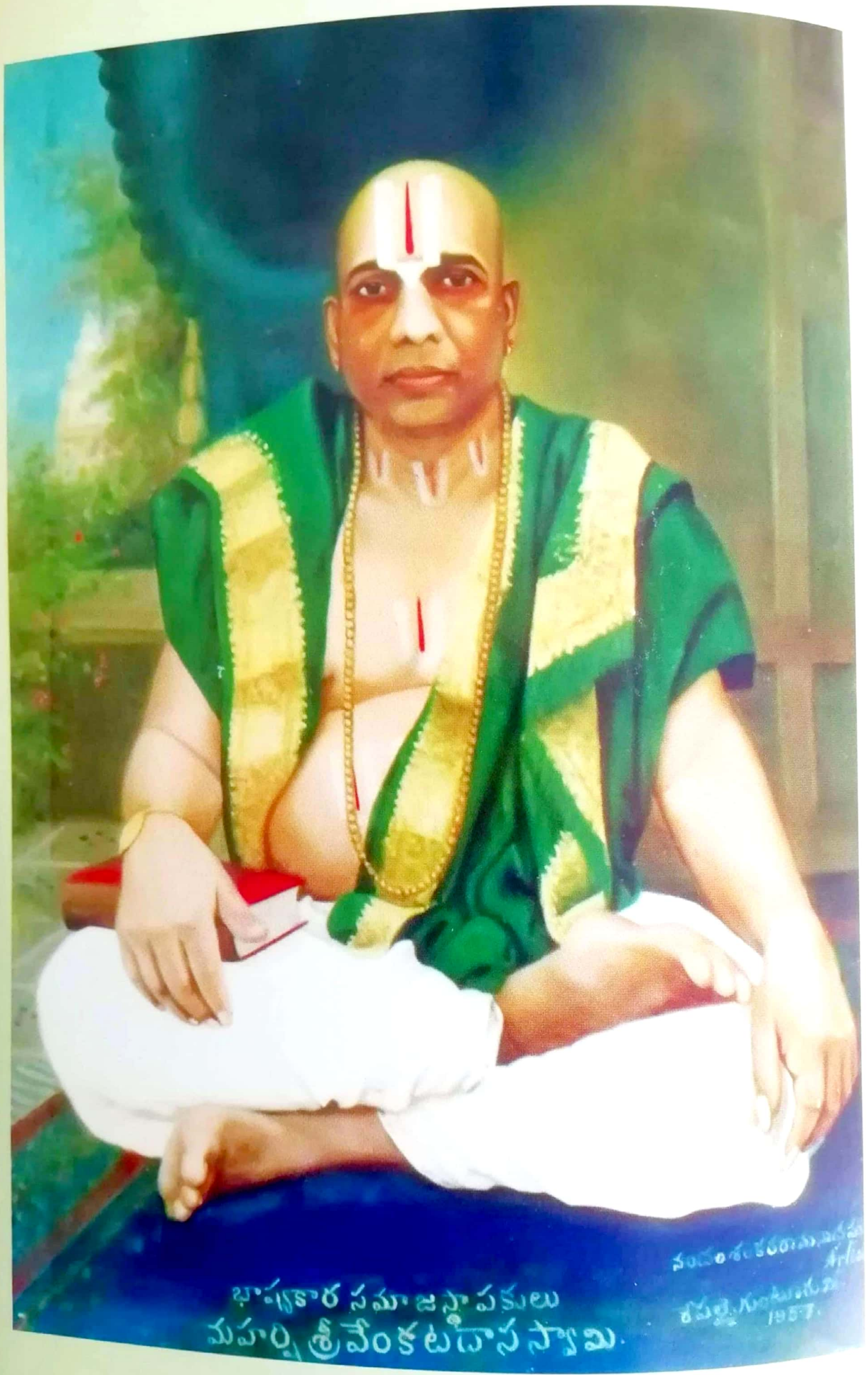
మ॥ రసికసాంతులు రుప్రబంధవిధులకొర్వ స్తుత్యనాస్త్రీయభా
గసమాధానపరుల్ సుమాయముధసమిత్త్వాంబ్రక్షవభూపాలకు
ల్సమెచ్చెదవేలాతురు ధర్మవిధులు లిండంచునచేలంచురా
మ సుభద్రాదులు పడాత్మజాతలాగి సంభాషించి రెంతో రవానే /24

వ॥ ఇట్లు బంధించి దేవమహోత్సవంబు తోనారదునకు శ్రీకృష్ణనిదా
నంబాసిచ్చిన సమ్మానంబు నందుభక్తపరాధమునకు సుహాసుదేవన
నేకవిధంబుల నాటలాడించి యోష్ణ మహోత్తమునివరలసత్య

మాలిక

భామను సమర్పించి స్తుతించి చనియెను నటు పిమ్మట శ్రీకృష్ణుండు
ముక్తికేసి సత్యభామా ప్రభృతి దేవేరులు యాదవులంబూడి ద్వార
కాపురంబు నేలెను సుఖంబున 125
శ్రీగౌరీశంకర కథ లిఖించిన । సారెకు నావింపుచున్న జదివిన మనుజో ।
దారులకు సకల సౌఖ్యములు లాభము నిచ్చుచుండు నవనవరత మంబుగను 126

సత్యభామావిలాసము సంపూర్ణము.

భాష్యకార సమాజ స్థాపకులు
మహర్షి శ్రీ వేంకటదాసస్వామి గారు